

90 de milioane de euro pentru manuale alternative

de Adrian Bostina in Dosare pe 23 Februarie 2007, 00:00

Reforma in invatamant se cuantifica doar prin numarul de ministri perindati prin minister sau prin schimbarile de regim. Incompetenta politicianilor a reusit sa produca o criza profunda in educatie, stare care afecteaza atat elevii, cat si cadrele didactice.

Reforma in invatamant se cuantifica doar prin numarul de ministri perindati prin minister sau prin schimbarile de regim. Incompetenta politicianilor a reusit sa produca o criza profunda in educatie, stare care afecteaza atat elevii, cat si cadrele didactice. Sistemul manualelor alternative ne-a costat zeci de milioane de euro, dar s-a ajuns in situatia stupida ca elevii sa invete tot dupa caietele de notite din clasa. Pentru ca programa nu este corelata cu manualele. Acestea din urma sunt, in schimb, corelate cu buzunarele unor profesori afiliati politic.

Reforma invatamantului continua in ritm alert. Niciun an fara schimbari radicale - pare a fi motto-ul Ministerului Educatiei. Asa ca manualul, odata elementul esential in educatia unui elev, a devenit cosmarul acestuia. Totul a inceput in 1996, anul de rascruce pentru invatamantul „modern”. Atunci s-a decis introducerea manualelor alternative. Sa aiba elevul (si profesorul) de unde alege. In zece ani s-au cheltuit pe tiparirea lor nu mai putin de 90 de milioane de euro! In aceste conditii, ce mai conteaza 50.000-60.000 de euro pentru o limuzina „ministeriala”?

Care este rezultatul? In 2007, in Romania europeana, in ciuda faptului ca au de ales din 3, 4 sau 13 (!) manuale alternative, elevii sunt siliti sa invete dupa notitele pe care le iau la scoala. Explicatia e simpla si are, ca de obicei, conotatii politice.

Fiecare cu reforma lui

Introducerea manualelor alternative s-a facut cu sprijinul Bancii Mondiale, care a cofinantat programul. Tiparirea acestora s-a facut mai intai pentru ciclul primar, apoi pentru cel gimnazial si tot asa. Dar cum in fruntea ministerului s-au tot schimbat ministrii, fiecare a considerat ca predecesorul nu s-a priceput sa faca reforma, asa ca fiecare a venit cu ideile proprii.

In consecinta, la fiecare schimbare a sefului s-a schimbat si programa scolara. Cand s-a schimbat si regimul, lucrurile au fost dramatice: programa nu a mai tinut cont nici de manualele existente. Autoritatile au trebuit sa organizeze de fiecare data noi licitatii, sa cheltuiasca alti bani publici. Rezultatul a fost previzibil - aparitia unor „fracturi” intre ciclurile de invatamant. Pe romaneste, ceea ce se studiaza in gimnaziu nu mai tine cont, in multe puncte, de ce s-a invatat in scoala primara, materia din clasele a IX-a si a X-a nu se bazeaza pe gimnaziu si tot asa.

Mai mult, din cauza reformelor confuze nu se mai fac toate corelatiile interdisciplinare. Astfel, elementele de matematica absolut necesare pentru intelegerea materiei la fizica se introduc intai la fizica si abia apoi se studiaza la matematica. A mai aparut inca un fenomen, la fel de stupid. S-a spus, de exemplu, ca materia din ciclul primar este prea „aglomerata”. Logic, s-a luat masura „decongestionarii” prin eliminarea unor notiuni. De exemplu, din programa de matematica pentru clasa a IV-a, fractiile au fost „mutate” in clasa a VI-a. Problema este ca ele nu au fost prinse si in manualele de clasa a VI-a, asa ca apar doar la recapitulare, nu si ca lectie. Apropo, sa stiti ca la aceasta disciplina, la clasa a IV-a, exista cel putin patru manuale alternative

Asa s-a ajuns ca profesorii sa faca echilibristica intre ceea ce gasesc in manuale si ceea ce prevede programa scolara a momentului. Iar elevii trebuie sa se pregateasca dupa lectiile predate in clasa pentru ca subiectele de examen, fie ca vorbim de testele nationale, fie ca e vorba de bacalaureat, sunt corelate cu programa, si nu cu manualele. O adevarata nebulie.

Schimbarea schimbarii

Cum tranzitia nu se mai termina niciodata, examenele nationale din acest an nu vor mai semana cu acelea din anii trecuti. Pentru examinarile din vara, Ministerul Educatiei s-a hotarat sa dea prioritate programei in fata manualelor studiate de elevi: „In perioada 1999-2006, Serviciul National de Evaluare si Examinare

(SNEE) si-a asumat ca principiu in elaborarea subiectelor pentru examenele nationale si respectarea continutului comun al manualelor alternative in vigoare, aditional respectarii cu strictete a programelor de examen. Din cauza diferentelor de abordare a temelor in manualele alternative, inspectorii de specialitate ai SNEE au consultat, in fiecare an, toate cartile scolare pentru o disciplina, utilizate de elevi in studiul la clasa, pentru a identifica acel corp comun de teme, informatii si aplicatii corespondente temelor din programele de examen. In anul 2007, in elaborarea subiectelor pentru examen s-a tinut cont de modificarea adusa programei de examen, aceea de a se posta toate variantele de subiecte pe site-ul ministerului. Ca urmare, s-a considerat prioritara programa de examen in comparatie cu continutul manualelor existente pe piata. Subiectele au fost formulate in baza unor teme selectate din programa scolara, si nu din manualele alternative", ne-a transmis Elena Constantin, manager public la Directia de comunicare si relatii publice a Ministerului Educatiei.

Explozie de „alternative"

Daca intre 1997 si 2000 s-a mentinut cat de cat regula ca pentru fiecare materie si an de studiu sa fie aprobate cate 3 manuale alternative, odata cu schimbarea puterii a avut loc o explozie: s-a ajuns sa fie aprobate si cate 13 manuale pentru o materie!

„Din anul 2001, licitatia de manuale s-a supus legislatiei privind achizitiile publice. S-a ajuns astfel ca, in prezent, atat la clasele I-IV, respectiv IX-XII, cât si la scolile de Arte si Meserii (SAM) sa fie aprobate intre 1 si 13 manuale, in functie de interesul pe care autorii si editorii l-au manifestat. De exemplu, pentru clasa I exista un numar de patru abecedare in limba romăna si noua manuale pentru matematica, iar la clasa a XI-a, pentru limba engleza ca a doua limba studziata, exista 13 manuale, 11 pentru limba romăna, 12 pentru matematica profilul real", a precizat Elena Constantin.

Invatamant gratuit!?

Cum banii care se castiga de pe urma acestor manuale distribuite gratuit in scoli nu sunt putini (desi, sa nu uitam, invatamantul ar trebui sa fie gratuit pana in clasa a X-a), lupta intre edituri este acerba. Astfel, din dorinta de a se castiga o licitatie s-a ajuns la situatii ridicole. De exemplu, au aparut manuale scolare care costa mai putin decat o revista. Or, la pretul acesta, cine mai poate cere calitate? Reprezentantii ministerului sustin insa ca exista un prag sub care nu se poate cobori, dar o pondere mare in punctajul acordat unui manual inaintat pentru aprobare o are pretul. Este adevarat si ca unele manuale considerate a fi de calitate sunt aprobate de minister, dar urmeaza vestea proasta: cine vrea sa invete dupa ele trebuie sa le cumpere din librarii.

„Pentru invatământul obligatoriu (I-IV si IX-X), manualele admise la «calitate», dar respinse la criteriul «pret» (mai mare decât plafonul stabilit), pot fi procurate de pe piata libera si utilizate in scoala", ne-a precizat Elena Constantin. Si atunci se mai poate vorbi de invatamant gratuit daca manualele de calitate se gasesc in librarii?

Adevarata evaluare

Am vazut ca exista gramezi de carti, dar elevii dau examene din programa pentru ca nu este corelata cu manualele si am vazut ca platim din greu ca sa avem invatamant gratuit. Nu am vazut insa de ce atata risipa de hartie pe manuale alternative. Cum vede lumina tiparului o asemenea carte importanta? Ministerul Educatiei spune ca se organizeaza o comisie de evaluatori. Aceasta are in vedere doi factori: calitatea si pretul. Sunt examinate mai multe manuscrise, ca la o licitatie pentru achizitii publice. Asta e varianta oficiala. Cum se face de-adevaratele? G.B., profesor la un liceu din Bucuresti, cu o experienta de peste cinci ani in „procesul" de evaluare, ne explica: „Vine di-rectorul si ne spune ca avem de format o comisie. Sa presupunem ca sunt de citit cinci viitoare manuale. Ele vin la noi fara coperte, doar numerotate. Nu stim ale cui sunt. Cateodata mai banuim Inainte de a purcede la munca, directorul ne sopteste sa fim atenti sa nu care cumva sa criticam vreun manuscris ca nu se stie niciodata cine l-a scris. Acolo, sa spunem si noi «ca este foarte bun, dar perfectibil». Seful nu pleaca inainte de a ne reaminti ca, «la urma urmei, tot manuscrisul care trebuie vede bancile scolii». Asta-i tot. A, autorii norocosi se umplu de bani, iar noi, evaluatorii, nu suntem platiti. Este sarcina de serviciu, in Educatie, sa muncesti peste program."